

CIJFERS

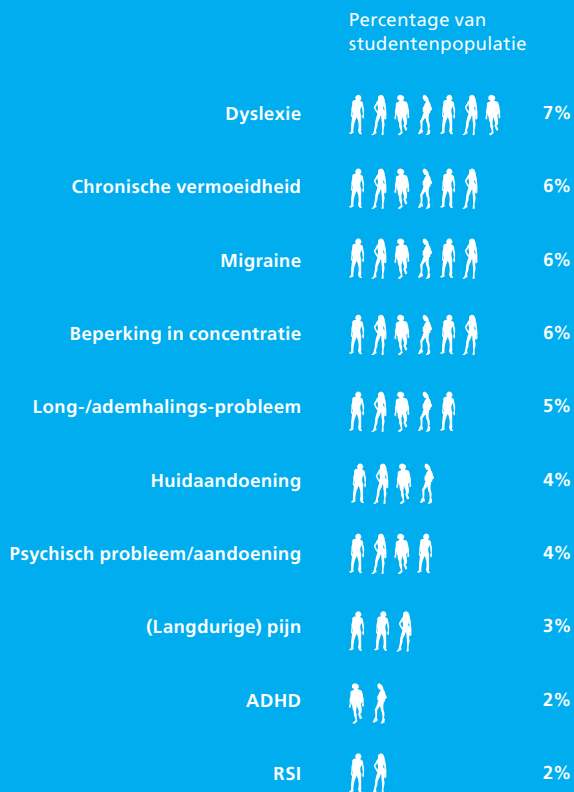
Studeren met een functiebeperking

*Gebaseerd op het onderzoek Studeren met een functiebeperking
2012 door ResearchNed/IITS in opdracht van het Ministerie van OCW.*

1

De 10 meest voorkomende functiebeperkingen

Bron: Studeren met een functiebeperking 2012, 27

Fact 1 Aantal studenten met een functiebeperking

3 op de 10 studenten in het hoger onderwijs heeft een functiebeperking.

In dit onderzoek geven veel meer studenten (30%) aan dat zij een functiebeperking hebben dan in eerdere onderzoeken.

Dit komt omdat hen gevraagd is of om in een lijst met functiebeperkingen aan te geven welke beperkingen zij hebben. Eerdere onderzoekers werkten met een filtervraag, waarin veel studenten zichzelf niet herkenden.

Wat betekent dit?

De meest voorkomende functiebeperkingen zijn onzichtbaar. Ook zijn het beperkingen waaraan niet altijd meteen gedacht wordt bij het woord 'functiebeperking'.

Onzichtbare en onbekende functiebeperkingen zorgen voor veel onbegrip; onbekend maakt onbemind. Het is daarom belangrijk dat studeren met een functiebeperking blijvende aandacht krijgt.

Fact 2 Belemmering vanwege een functiebeperking

10% van de studenten in het hoger onderwijs wordt tijdens de studie belemmerd door een functiebeperking. Dat zijn ongeveer **66.000 studenten**.

Wat betekent dit?

De functiebeperkingen die de meeste belemmeringen veroorzaken lopen sterk uiteen, zijn vaak onzichtbaar en komen relatief weinig voor. Er zijn daarom zowel algemene voorzieningen als maatwerk nodig om onderwijs voor iedereen toegankelijk te maken.

Dyslexie komt veel voor onder studenten, maar slechts een kwart van de studenten met dyslexie voelt zich belemmerd tijdens de studie. Andersom is dat voor ADHD en psychische aandoeningen: deze beperkingen komen relatief weinig voor, maar de helft van de studenten met deze beperkingen ervaart belemmeringen tijdens de studie.

Hoe het komt dat de ene student zich meer belemmerd voelt dan de ander heeft onder andere te maken met de aard van de belemmeringen. Sommige belemmeringen hebben meer impact op de studie dan andere. Ook zijn bepaalde oplossingen gemakkelijker te regelen of vaker aanwezig. Voor dyslexie lijken de aangeboden voorzieningen al veel belemmeringen weg te nemen.

+ Als je een chronische ziekte hebt, heb je het nooit helemaal zelf in de hand. Wat je wel kunt doen is open en eerlijk zijn en het tijdig aangeven, dan kunnen anderen er iets mee. + Esmee

Fact 3 Studietijd

Studenten met een functiebeperking besteden gemiddeld **1 uur** meer tijd aan hun studie dan studenten zonder functiebeperking. Een student met autisme besteedt zelfs gemiddeld **4,4 uur** per week meer aan de studie en een student met dyslexie investeert **3,5 uur** per week extra. Studenten met ADHD of een psychische beperking besteden per week niet meer tijd aan de studie. Studenten met een functiebeperking besteden gemiddeld minder tijd aan betaald werk dan studenten zonder functiebeperking.

De studievoortgang van studenten met een functiebeperking loopt achter ten opzichte van studenten zonder functiebeperking, zij halen iets minder studiepunten per periode. Ook halen ze lagere cijfers. Studenten met een functiebeperking lopen vaker studieovertraging op. Vooral studenten

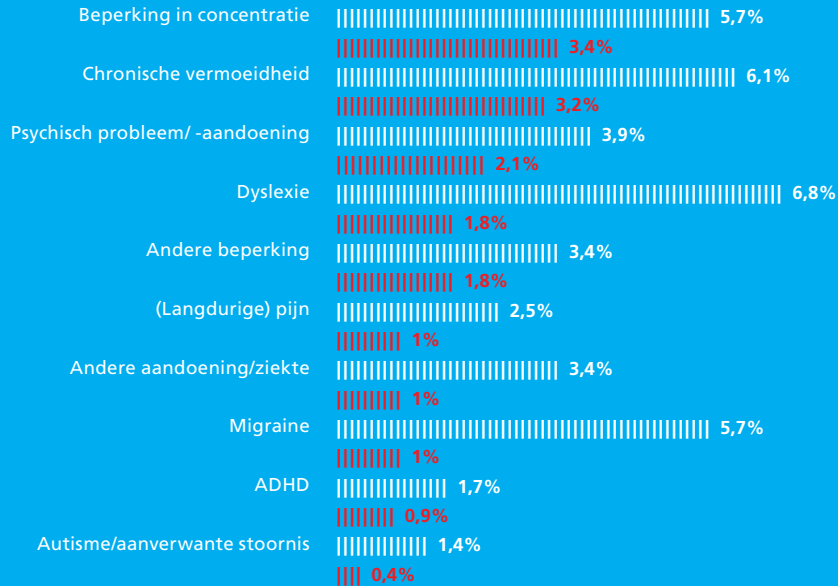
met dyslexie en ADHD geven aan dat zij meer tijd nodig hebben voor hun studie. Dit is een opvallende uitkomst, omdat beide groepen zich heel verschillend belemmerd voelen tijdens hun studie (zie fact 2). *Bron: Studeren met een functiebeperking 2012, 44 en 49.*

Wat betekent dit?

Studenten met een functiebeperking studeren gemiddeld meer, maar halen niet hetzelfde resultaat als hun studiegenoten. Belangrijk hierbij is om te beseffen dat beide groepen (de studenten met een functiebeperking en studenten zonder een beperking) niet één op één te vergelijken zijn. Bepaalde voorzieningen zorgen namelijk juist voor studieovertraging. Denk bijvoorbeeld aan aangepaste roosters en opgeknipte stages. Het is daarom belangrijk om extra tijd en financiering beschikbaar te stellen voor studenten met een functiebeperking.

2 Studenten met een functiebeperking die het meest worden belemmerd

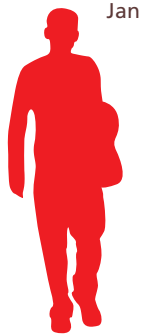
Bron: Studeren met een functiebeperking 2012, 28

||||| Percentage van de populatie heeft beperking

||||| Percentage van de populatie heeft beperking en wordt belemmerd

+ Mijn lichaam managen is een extra factor die tijd en energie vraagt. +

Fact 4 Tevredenheid over voorzieningen

Studenten met een functiebeperking die gebruik maken van voorzieningen zijn daarover erg tevreden. Al sinds 2008 stijgt de tevredenheid in elk nieuw onderzoek.

Studenten in het wo zijn iets meer tevreden dan studenten uit het hbo. In het hbo is meer dan 75% van de studenten tevreden over de gebruikte voorzieningen; in het wo is dat meer dan 90%.

Om welke voorzieningen gaat het?

- aanpassingen in het onderwijs zoals een individueel rooster of opgeknipste stages
- (extra) begeleiding en advies door bijvoorbeeld medewerkers of medestudenten
- materiële voorzieningen gericht op de toegankelijkheid van het gebouw en de digitale leeromgeving
- aanpassingen in tentamens/ examens zoals extra tijd en alternatieve toetsvormen

Wat betekent dat?

Studenten zijn tevreden over de gebruikte voorzieningen. Deze sluiten goed aan bij de vraag van studenten, al is er in het hbo nog wat te verbeteren. Een vraag blijft wel of de voorzieningen ook meer studierendement opleveren. Nemen zij inderdaad voldoende belemmeringen weg? Hiernaar is tot nog toe geen onderzoek gedaan.

Dit onderzoek toont wel aan dat studenten die gebruik maken van voorzieningen minder vaak uitvallen, lees hiervoor verder bij fact 6.

4

Tevredenheid van studenten met een functiebeperking over voorzieningen

Bron: *Studeren met een functiebeperking 2012*, 33

A. Aanpassing in het onderwijs	77% tevreden
B. Begeleiding, advies en ondersteuning	70% tevreden
C. Materiële voorzieningen	76% tevreden
D. Aanpassing in tentamens en examens	86% tevreden

Fact 5 Behoefte, aanbod en gebruik van voorzieningen

5 Studenten met een functiebeperking die voorzieningen gebruiken *Bron: Studeren met een functiebeperking 2012, 37*

|||| HBO
|||| WO

Aanpassing in het onderwijs

Begeleiding

Materiele voorzieningen

Voorzieningen bij examens

Behoefte

Van alle studenten met een functiebeperking heeft tussen de 42% en 52% voorzieningen nodig.

In het hbo hebben studenten meer behoefte aan voorzieningen dan in het wo. Tussen 2010 en 2012 is de behoefte aan voorzieningen bij examens het

sterkst toegenomen: in het hbo van 47% naar 62%; in het wo van 41% naar 49%.

Bron: Studeren met een functiebeperking 2012, 34

Aanbod

Worden de juiste voorzieningen aangeboden (oftewel: voorzieningen waar studenten behoefte aan hebben)? 48% van de studenten met een functiebeperking zegt van wel.

Voorzieningen voor examens worden het vaakst aangeboden, namelijk in meer dan 70% van de gevallen. Materiele voorzieningen worden in 53% van de gevallen aangeboden en 45% van de studenten krijgt begeleiding aangeboden. Aanpassingen in het onderwijs, zoals een individueel rooster, krijgt 40% van de studenten aangeboden.

Bron: Studeren met een functiebeperking 2012, 35

Gebruik

Een grote groep studenten met een functiebeperking maakt geen gebruik van voorzieningen omdat noodzakelijke voorzieningen volgens hen ontbreken.

Dit kan ook komen omdat studenten niet weten dat voorzieningen bestaan terwijl ze wel beschikbaar zijn.

Wat betekent dit?

Studenten gaan aan het begin van hun studie niet altijd op zoek de mogelijkheden voor voorzieningen. Sommige studenten kiezen er bewust voor om hun functiebeperking niet kenbaar te maken en hebben daardoor geen recht op voorzieningen. De drempel om voorzieningen te gaan gebruiken kan verlaagd worden door een betere informatievoorziening over het aanbod en het versimpelen van de aanvraagprocedures.

Door flexibilisering van het onderwijs zijn minder voorzieningen en uitzonderingen nodig. Dit vermindert de belemmeringen van studenten die zich liever niet melden. Daarnaast levert dit ook veel op voor andere 'bijzondere' studenten zoals topsporters en werkstudenten.

Fact 6 Studie-uitval

Studenten met een functiebeperking vallen twee keer zo vaak uit als studenten zonder beperking.

De studie-uitval verschilt per type onderwijs. Vooral in het hbo vallen studenten met een functiebeperking vaker uit. **14%** van de studenten met een functiebeperking in het hbo is vijf jaar na de start van de studie uitgevallen zonder diploma. Bij studenten zonder beperking is dat **3%**. In het wo is **7%** van de studenten met een functiebeperking uitgevallen. Bij studenten zonder beperking is dat **2%**. *Bron: Studeren met een functiebeperking 2012, 60*

Studenten met een functiebeperking die wel gebruik maken van voorzieningen stoppen minder vaak met hun studie.

De redenen van uitval zijn onder studenten met en zonder functiebeperking ongeveer dezelfde, bijvoorbeeld een verkeerde studiekeuze.

Daarnaast antwoorden studenten met een functiebeperking op de vraag of uitval voorkomen had kunnen worden ook regelmatig dat het onderwijs voor hen niet optimaal ingericht was.

Wat betekent dit?

Een goede matching tussen de aanstaande student en de toekomstige studie is nog belangrijker voor studenten met een functiebeperking dan voor andere studenten. Het is daarom zinvol om tijdens studiekeuzeactiviteiten aandacht te besteden aan studeren met een functiebeperking.

Daarnaast is het belangrijk om meer in te spelen op de behoefte aan voorzieningen van studenten met een functiebeperking. Studenten die hiervan gebruik maken vallen namelijk veel minder vaak uit dan studenten die dit niet doen.

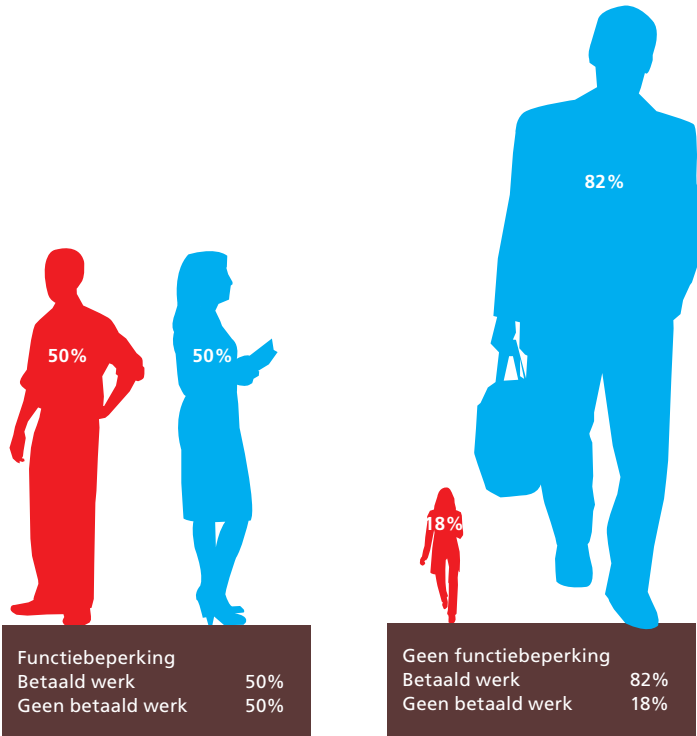
6 Uitval van studenten met en zonder gebruik van voorzieningen *Bron: Studeren met een functiebeperking 2012, 52*

7

De situatie van studenten vijf jaar na de start van de studie

Bron: Studeren met een functiebeperking 2012, 61

Fact 7 Werk of andere maatschappelijke bezigheid na studie

In 2012 heeft 50% van de gestaaakte studenten met een functiebeperking die in 2007 aan een studie begon betaald werk. Bij uitgevallen studenten zonder een functiebeperking heeft 80% een baan. Het onderzoek geeft geen inzicht in het aantal studenten met een diploma dat betaald werk heeft.

Als studenten met een functiebeperking uitvallen zijn ze minder vaak tevreden met hun huidige situatie dan de uitvallers zonder functiebeperking (66% tevreden versus 75% tevreden).

1 op de 5 uitgevallen studenten met een functiebeperking zit zonder enige vorm van maatschappelijke bezigheid (bijvoorbeeld werk, vrijwilligerswerk, nieuwe studie) thuis. Bij studenten zonder beperking is dit 0%.
Bron: Studeren met een functiebeperking 2012, 63

Wat betekent dat?

Naast het feit dat 20% van de uitvallers niet volwaardig mee kan doen met de maatschappij, zorgt dit voor hoge maatschappelijke kosten door de uitval en het thuiszitten. Deze kosten zijn vermoedelijk veel hoger dan de extra investering in voorzieningen die ervoor zorgen dat studenten met een functiebeperking succesvol opgeleid worden voor de arbeidsmarkt.

+ Ik heb een coach die voortdurend tegen me zegt: 'En je houdt vol hè! Want je hebt het nu zover geschopt dus dat houdt in dat je het kunt +
Mila

Expertisecentrum
handicap + studie

Postbus 1585

5200 BP 's-Hertogenbosch

073 6800783

algemeen@handicap-studie.nl

www.handicap-studie.nl

Twitter: @handicapstudie

Facebook: handicap + studie

Alle interessante cijfers met betrekking tot studenten met een functiebeperking worden beschreven en uitgelegd in deze factsheet. U kunt lezen over de aantallen (30%), het studiesucces, de uitvallers en de tevredenheid over voorzieningen. Met deze cijfers krijgt u meer inzicht in studenten met een functiebeperking. Daarnaast kunt u ze ook gebruiken om uw collega's overtuigen van het belang om onderwijs nog toegankelijker te maken. De cijfers en grafieken die in deze factsheet zijn gebruikt zijn afkomstig uit: Van den Broek, et al., Studeren met een functiebeperking 2012. De relatie tussen studievoortgang, studieuitval en het gebruik van voorzieningen. Eindmeting onderzoek 'Studeren met een functiebeperking'. Ministerie van OCW, 2013. (ITS/Research-Ned). Via www.rijksoverheid.nl en www.handicap-studie.nl is dit rapport te downloaden.

Expertisecentrum handicap + studie ondersteunt hogescholen en universiteiten bij het toegankelijk maken van onderwijs voor studenten met een functiebeperking.